

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/62/2014
Identifikačné číslo spisu: 1410204429
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1410204429.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky K. bývajúcej v Q., zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 14, proti odporcom 1/ F., bývajúcí v V., zastúpený JUDr. Petrom Jakubíkom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Štefánikova 76, 2/ LINAIM s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribišova 11, zastúpený Mgr. Marekom Sakálom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Jeséniova 6/B, 3/ Kooperatíva poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, o náhradu škody na zdraví s príslušenstvom a o nepostúpení veci na zaujatie stanoviska Ústavnému súdu Slovenskej republiky, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 11 C 84/2012, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2013 sp. zn. 5 Co 461/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odporcom 1/ až 3/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava IV uznesením zo 17. júna 2013 č. k. 11 C 84/2012-217 výrokom I. podľa § 96 O.s.p. zastavil konanie v časti o zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.738,10 Eur, v časti náhrady nákladov spojených s liečením vo výške 340,97 Eur, v časti náhrady škody na veciach vo výške 111,- Eur s príslušenstvom a v časti náhrady straty na zárobku vo výške 622,73 Eur. Výrokom II. s odkazom na čl. 125 ods. 1 písm. a/ a čl. 144 ods. 2 Ústavy SR a § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. rozhodol o nepostúpení návrhu na zaujatie stanoviska podľa § 144 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 47/96, rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 99/08 zo dňa 1.4.2008 dôvodil, že prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. prichádza do úvahy len vtedy, ak k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, dospel súd, a nie účastník konania, a ak konanie v zmysle § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. nepreruší, nejde o vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Potreba postupu podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. je daná presvedčením všeobecného súdu a nie pochybnosťou účastníka konania. Po zvážení všetkých skutkových a právne relevantných okolností

prejednávanej veci prvostupňový súd dospel k záveru, že nebol daný dôvod na prerušenie konania. Vzhľadom na uvedenú nemožnosť zaoberať sa názormi a hodnoteniami o súladnosti, či nesúladnosti zákonných ustanovení s článkami ústavy a dodatkového protokolu, zúžil odôvodnenie len na prezentované východisko, že bolo jeho výlučným právom posúdiť danosť dôvodov na prerušenie konania, resp. neprerušenie konania. Prerušenie konania označil súd prvého stupňa v danom prípade, aj s odkazom na teleologický výklad ustanovenia § 6 O.s.p., za nedôvodné predlžovanie celého súdneho sporu, ktoré sa prieči citovaným ústavným, resp. zákonným ustanoveniam.

Na odvolanie navrhovateľky v časti rozhodnutia výroku II. o nepostúpení veci Ústavnému súdu Slovenskej republiky, Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. septembra 2013 sp. zn. 5 Co 461/2013 uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil. Stotožnil sa s jeho dôvodmi, keď poukázal na § 109 ods. 1 O.s.p., ktorý upravuje obligatórne dôvody, ktorých existencia musí mať za následok prerušenie konania, na rozdiel od odseku 2 uvedeného ustanovenia, ktoré upravuje fakultatívnu možnosť súdu konanie prerušiť. Toto ustanovenie súdu ukladá prerušiť konanie len v prípade, ak sa súd domnieva, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka prejednávanej veci, a ktorý súd bude pri jej právnom posúdení aplikovať, môže byť v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Ako správne uviedol súd prvého stupňa, postup podľa uvedeného ustanovenia je viazaný na právny názor súdu na prejednanú vec a právnu úpravu, ktorej aplikácia prichádza v danom prípade do úvahy. Súd konanie preruší len vtedy, ak nadobudne vnútorné presvedčenie o existencii naznačeného rozporu, resp. nesúladu na vec aplikovateľného právneho predpisu s právnym predpisom vyššej právnej sily. V takom prípade by bol povinný postúpiť návrh na zaujatie stanoviska Ústavnému súdu Slovenskej republiky, ktorý je v zmysle Ústavy Slovenskej republiky jediný oprávnený posudzovať ústavnosť právnych úprav (čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky). Účastník konania síce môže dať podnet na postup podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. veta druhá, avšak nárok na prerušenie konania v zmysle uvedeného ustanovenia nemá a k záveru o nesúlade právnych predpisov musí dôjsť konajúci súd, ktorý ako bolo súdnou praxou vyslovené, uvedeným posúdením neprekročuje svoju právomoc. Nakoľko prvostupňový súd v danom prípade nedospel k záveru o nesúlade namietaného ustanovenia § 446 Občianskeho zákonníka s právnym predpisom vyššej právnej sily (či už Ústavou SR alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná), preto rozhodol o nepostúpení veci Ústavnému súdu SR na zaujatie stanoviska. Prvostupňový súd sa s procesným návrhom navrhovateľky správne vysporiadal, jeho rozhodnutie nebolo arbitrálne a nekompatibilné s právom na súdnu ochranu a spravodlivý právny proces. V odôvodnení tiež dostatočne vysvetlil, prečo sa bližšie nevyjadroval k namietanému rozporu právnych predpisov.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie podľa § 237 písm. f/ O.s.p., že postupom súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Namietala, že hoci nejde o meritórne rozhodnutie, je naň potrebné aplikovať § 157 ods. 2 O.s.p. a toto rozhodnutie riadne zdôvodniť. Uviedla, že nikdy netvrdila, že na prerušenie konania má nárok a rovnako ani nepopierala skutočnosť, že k záveru o nesúlade právneho predpisu aplikovateľného na danú vec s právnym predpisom vyššej právnej sily musí v zmysle daného ustanovenia dospieť konajúci súd, ktorý je následne povinný podať návrh na Ústavný súd SR. Navrhovateľka však využila svoje právo dať konajúcemu súdu podnet na takýto postup, pričom v rámci tohto podnetu uviedla množstvo argumentov, na základe ktorých dospela k názoru o nesúlade špecifikovaného zákonného ustanovenia s právnymi predpismi vyššej právnej sily. Bolo povinnosťou konajúcich súdov riadne sa s týmito argumentmi navrhovateľky vysporiadať v odôvodnení svojich rozhodnutí. Súd prvého stupňa a ani odvolací súd sa s uvádzanými argumentmi navrhovateľky žiadnym spôsobom nevysporiadali a obmedzili sa len na strohé konštatovanie, že nezdediajú jej právny názor. V zmysle požiadaviek na obsah a kvalitu súdneho rozhodnutia a jeho odôvodnenia je povinnosťou každého súdu vysporiadať sa v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia so všetkými podstatnými skutočnosťami, tvrdeniami a argumentmi konajúceho účastníka a uvedenie dôvodov, pre ktoré súd s jeho argumentmi súhlasí/nesúhlasí, z čoho pri rozhodovaní vychádzal, akými úvahami bol vedený a pod. Aj pri rešpektovaní toho, že v zmysle ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ OSP musí k záveru o nesúladnosti právnych predpisov dospieť konajúci súd, nesúhlasila s právnym posúdením a postupom konajúcich súdov v danej veci. Ďalej uviedla, že trvá na tom, že návrh

navrhovateľky na prerušenie konania v zmysle druhej vety § 109 ods. 1 písm. b/ OSP bol podaný dôvodne. V ňom uvedené skutočnosti a právne argumenty dostatočne osvedčujú rozpor zákona č. 404/2004 Z.z., ktorým bola zavedená súčasná právna úprava ustanovenia § 446 Občianskeho zákonníka, s ustanoveniami článku 20 ods. 1 a ods. 5 Ústavy, ďalej s článkom 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru, a tiež rozpor uvedeného ustanovenia § 446 Občianskeho zákonníka s ustanovením § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Predmetné ustanovenie je zároveň rozporné aj s inými medzinárodnými zmluvami, týkajúcimi sa ochrany ľudských práv, a to konkrétne práva na ochranu majetku, ktorými je Slovenská republika viazaná. Upozornila aj na to, že súčasná právna úprava § 446 Občianskeho zákonníka nie je kompatibilná ani s obdobnými právnymi úpravami v členských štátoch Európskej únie. Vzhľadom na to, že ustanovenie § 446 Občianskeho zákonníka v súčasnom znení bolo zavedené novelou Občianskeho zákonníka zákonom č. 404/2004 Z.z., namietala práve rozpornosť tohto zákona s uvedenými ustanoveniami Ústavy, Dodatkového protokolu k Dohovoru, a tiež s ustanovením § 442 ods. 1 samotného Občianskeho zákonníka v tej časti, ktorou sa zmenilo ustanovenie § 446 Občianskeho zákonníka. Poukázala tiež na relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo aby toto zmenil v zmysle podaného dovolania.

Odporca 1/ sa vyjadril v tom smere, že súhlasí s rozhodnutiami súdov oboch stupňov.

Odporca 2/ sa k dovolaniu nevyjadril.

Odporca 3/ navrhol dovolanie pre neprípustnosť odmietnuť podľa § 236 ods. 1 O.s.p. a § 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže dovolateľom napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky niektorého z uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., jeho dovolanie podľa týchto ustanovení prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie

konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Navrhovateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamieta a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolaťka zastáva názor, že nesprávnym postupom súdov mu bola odňatá možnosť pred nimi konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod). Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobcovi bolo niektoré z týchto práv odňaté.

Dovolaťka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu nie sú dostatočne odôvodnené.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje mimoriadnu povahu dovolania ako opravného prostriedku (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešným odporcom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešným odporcom nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania, lebo si túto

neuplatnili (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.